

موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی
شهرداری تهران
مرکز علمی کاربردی آموزش های شهروندی

معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران
اداره کل آموزش های شهروندی

خوابید و اترق ظرف اجتماعی

نویسنده: دکتر غلامرضا کریمی
عضو هیأت علمی دانشگاه خوارزمی

نشر ناسر

۷۸۱۷۹۱
۷۸۱۷۹۸

سرشناسه:	کریمی، غلامرضا، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور:	خط سفید و ارتقای نظم اجتماعی
مشخصات نشر:	تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مؤسسه نشر شهر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۸۴ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۹۰۵-۶
وضعیت فهرست نویسی:	فبپای مختصر
یادداشت:	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده:	مؤسسه نشر شهر
شناسه افزوده:	شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی مرکز علمی کاربردی آموزش های شهروندی
شماره کتابشناسی ملی:	۳۸۷۸۷۷۱

www.ketab.ir

نام کتاب: خط سفید و ارتقای نظم اجتماعی
نویسنده: غلامرضا کریمی
ویراستار: حسینعلی توتی
طراح گرافیک و مدیر هنری: علیرضا حصارکی
ناشر: مؤسسه نشر شهر (سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران)
نوبت چاپ: اول؛ ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۹۰۵-۶
قیمت: ۹۰،۰۰۰ ریال
آماده سازی و چاپ: مؤسسه نشر شهر
آدرس ناشر: تهران، میدان آرژانتین، ابتدای بلوار آفریقا، رو به
روی پارک سوار بیهقی، پلاک ۶
مرکز چاپ: ۸۸۴۲۱۹۰۶ - ۹۱۱۲ - ۸۸۴۰

معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران
مرکز علمی کاربردی آموزش های شهروندی

انتشارات شهر

همه حقوق
محفوظ است.

۷	بخش اول/ خط سفید، خط هدایتگر
۱۱	۱-۱ مقدمه
۱۲	۱-۲ علل و عوامل وقوع حوادث ترافیکی
۱۴	۱-۳ آسیب‌شناسی وضعیت رانندگی و قانون‌گریزی در شهرهای ایران
۱۵	۱-۴ انواع تابلوها و علائم راهنمایی و رانندگی
۱۶	۱-۵ خط‌کشی در خیابان‌ها (انواع، رنگ و روان‌شناسی)
۱۸	۱-۶ انواع خط سفید
۱۹	۱-۷ علائم برجسته‌ی بازتابنده و غیربازتابنده
۱۹	۱-۸ ضرورت رعایت قوانین ترافیکی
۲۲	۱-۹ فناوری جدید و لزوم فرهنگ‌سازی جهت انطباق‌پذیری شهروندان
۲۲	۱-۱۰ خروجی‌های توسعه‌ی پروژه‌ی خط سفید
۲۹	بخش دوم/ فرهنگ ترافیک و نظم اجتماعی
۳۱	۲-۱ مقدمه
۳۶	۲-۲ پیشینه‌ی پژوهش
۳۷	۲-۳ زمینه‌ی نظری رفتار برنامه‌ریزی شده
۴۳	۲-۴ مفهوم شناسایی ترافیک
۴۴	۲-۵ پارادایم‌های اصلی رفتار ترافیک در ایران
۴۵	۲-۶ ضرورت تغییر نگرش‌های ترافیکی
۴۸	۲-۷ رفتارهای ناهنجار ترافیکی
۴۹	۲-۸ اصلاح فرهنگ و رفتار ترافیکی
۵۴	۲-۹ بررسی نظریات نظم اجتماعی
۵۹	بخش سوم/ خط سفید؛ بهبود رفتار ترافیک و نظم اجتماعی
۶۱	۳-۱ مقدمه
۶۲	۳-۲ یافته‌های توصیفی
۶۳	۳-۳ ارزیابی اعتبار و پایایی ابزار پژوهش
۶۶	۳-۴ توصیف متغیرهای اصلی
۶۷	۳-۵ آزمون مدل پژوهش
۶۷	۳-۶ بررسی شاخص‌های برازش
۶۸	۳-۷ آزمون فرضیه‌های پژوهش
۷۴	نتیجه‌گیری
۷۹	منابع

مقدمه

اهمیت خط سفید در شبکه حمل و نقل شهر، مدیریت ترافیک انکارناپذیر است و رعایت خطوط سفید از جانب رانندگان و عابرین پیاده در جبات برقراری نظم، انضباط، کاهش آلودگی هوا و ارتقاء سایر شاخصه‌های توسعه شهری صورت خواهد شد. آنچنان که دکتر محمد باقر قالیباف شهردار محترم تهران که طرح خط سفید را در سال ۱۳۹۳ در اولویت کاری شهرداری تهران قرار داده اند، معتقدند که رعایت خط سفید حرکت در خط سفید موجب نجات انسان‌ها است؛ منظور ایشان از نجات، نجات از آلودگی هوایی است. در این راستا ایشان معتقدند که فرهنگ ترافیک و آموزش موجب صرفه جویی در وقت شهروندان می‌شود و به اقتصاد و جان ما از باب کاهش آلودگی هوا و صدا کمک می‌کند. آنچه در تهران امروز مسئله بوده و مشکلات و گه‌گاه بحران‌های زیست محیطی را به عنوان عواقب در پی دارد، مسئله‌ی ترافیک و آلودگی هوای ناشی از منبع ترافیک است. در این راستا شهرداری تهران در سال ۱۳۹۳ با در اولویت قرار دادن موضوع ترافیک و آلودگی هوا، کمپین «آسمان آبی، زمین پاک» را مطرح کرده است که «خط سفید» با هدف برقراری نظم و انضباط ترافیکی و کاهش آلودگی هوا، بخشی از این کمپین است. بر این اساس،

در این پژوهش سعی بر آن است تا ضمن تبیین روان‌شناختی از موانع ادراکی و هنجاری، وضعیت رانندگی در شهرهای ایران، جایگاه خط سفید در مدیریت و هدایت رفتار ترافیکی و ارتقای نظم جامعه مورد بررسی گیرد.

خط سفید به عنوان زبان هدایت می‌تواند مبنای حل بسیاری از مسائل و مشکلات شهری و زیست محیطی ناشی از ترافیک باشد؛ لذا می‌بایست سودمندی و اهمیت آن از یک‌سو و سهولت استفاده از آن از سوی دیگر برای شهروندان درونی شود که نیل به این امر، مستلزم آموزش‌های شهروندی است. بر این اساس، در پژوهش حاضر سعی بر آن است تا با تدوین مدل انطباق‌پذیری شهروندان با خط سفید، قصد و تمایل شهروندان به اجرای مقررات خط سفید و بررسی موانع هنجاری و ادراکی با استفاده از تئوری «رفتار برنامه‌ریزی شده» مورد سنجش قرار گیرد. در تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده، قصد و تمایل مطلوب شهروندان به اجرای مقررات خط سفید با سازه‌های نگرش، کنترل‌های ادراکی و هنجارهای ذهنی تبیین می‌شود و در نهایت، پژوهش حاضر با ارائه راه کارهایی برای غلبه بر موانع ادراکی و هنجاری شهروندان، نقش خط سفید را در بهبود رفتارهای ترافیکی و ارتقای نظم اجتماعی مورد بررسی قرار می‌دهد.

ابوالفضل رفیع

مدیر کل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران